

Větší právní pojistky? Pro firmy až za rok

ADAM STAWARITSCH

právník

DISKUSE

Poslanecká sněmovna na začátku listopadu schválila novelu zákona o obchodních společnostech a družstvech. Její návrh počítá s účinností od ledna 2021 a je nyní projednáván v Senátu. Přípravovaná novela odstraňuje další z překážek při zakládání společností, zabraňuje také řetězení právnických osob v orgánech korporací, přispěje i k rozkrytí skutečné vlastnické struktury společnosti.

V obecných ustanovení dochází k celkovému zjednodušení právní úpravy. Dosud platí, že peněžité vklady se do kapitálových společností (tedy společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti) splácejí výlučně na zvláštní účet v banky nebo spořitelniho družstva, který zřídí správce vkladu. Novela tuto praxi u společnosti s ručením omezeným mění a vkládá nové ustanov-

vení, podle kterého peněžité vklady do společnosti s ručením omezeným lze splatit i jiným způsobem, nepřesáhne-li výše všech peněžitých vkladů v souhrnu 20 tisíc. Jinými slovy lze nově peněžité vklady splatit kupříkladu pouze prostřednictvím správce vkladu, bez nutnosti zakládat zvláštní účet v banky. Tato změna odstraňuje další z překážek při zakládání společností s ručením omezeným, nehledě na šetření nákladů jejich zakladatelů.

Nekonečné řetězení končí

Novela do zákona také vkládá nový odstavec, podle něhož se nadále zakazuje, aby obchodní korporace poskytla společníkovi nebo osobě jemu blízké bezúplatné plnění. Cílem navrhované úpravy je zabránit obcházení pravidel pro výplatu podílu na zisku nebo jiných vlastních zdrojích.

Je však připuštěno, aby bylo bezúplatné plnění přijato, jedná-li se o příležitostné dary, věnování učiněné v přiměřené výši na veřejně prospěšný účel, plnění, kterým bylo vyhověno mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti, nebo výhodu poskytovanou obchodní

korporací podle zákona. Jde o pozitivní změnu, neboť v praxi se obcházení pravidel pro výplatu podílu na zisku či jiných vlastních zdrojích stalo častým problémem.

Poměrně zásadní se jeví změna upravující podmínky členství v orgánu obchodní korporace. Novela totiž vkládá nové odstavce, které zakotvují nové povinnosti pro právnícké osoby, jež jsou členem voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva. Napříště by tak mělo platit, že taková právnícká osoba je povinna zmocnit bez zbytečného odkladu jedinou fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala.

Tato úprava je přitom již dnes zákonem stanovena v občanském zákoníku, ale pouze povrchně. Novela pravidlo zpříšňuje pro kapitálové společnosti nebo družstva. Nebude-li tedy fyzická osoba zmocněna, pak právníckou osobu jako člena voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva již napříště nebude možno zapsat do obchodního rejstříku bez současného zápisu jejího zástupce.

Nebude tedy postačovat zákonné pravidlo, že právníckou

osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu. Navíc neurčili takto právnícká osoba svého zástupce ani do tří měsíců od vzniku své funkce a nebude-li zástupce v téže lhůtě do obchodního rejstříku zapsán, její funkce ve volném orgánu ze zákona zanikne.

Novela má odstranit další překážky při zakládání společností s ručením omezeným a hlavně ušetřit náklady jejich zakladatelů

Novela tuto změnu odůvodňuje problematikou řetězení právnických osob ve volených orgánech. Jde o velmi přínosnou změnu, a to i vzhledem k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci

výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který zavedl povinnost evidovat skutečné vlastníky subjektů zapsaných v obchodním rejstříku a jehož cílem je kompletně odkrýt vlastnickou strukturu právnických osob, a to až k fyzickým osobám.

Přehledněji k výkonu funkce

Novela dále nově výslovně zakotvuje, že neschválení smlouvy o výkonu funkce nejvyšším orgánem nevede k její relativní neplatnosti, které je nutné se dovolat, nýbrž k její neúčinnosti. Jde o změnu, jež odpovídá současné doktríně i judikatuře. Novela kromě toho napravuje také dosavadní nejasnou aplikační praxi, když navrhuje stanovit, že smlouva o výkonu funkce je účinná ode dne jejího uzavření, resp. ode dne vzniku funkce, v závislosti na tom, který z těchto dnů nastal později.

Nově je odbourána nutnost pro nejvyšší orgán přijímat dvě usnesení (jedno, kterým schválí smlouvu o výkonu funkce, a druhé, kterým přízná odměnu za výkon funkce do dne schválení smlouvy o výkonu funkce), když

umožňuje současně se schválením smlouvy o výkonu funkce schválit se zpětnou účinností i odměnu do schválení smlouvy o výkonu funkce.

Kromě výše uvedeného také novela zavádí nový odstavec, ve kterém navrhuje zakotvit, že existuje-li rozpor mezi společenskou smlouvou a smlouvou o výkonu funkce, uplatní se ujednání společenské smlouvy. Pokud byla smlouva o výkonu funkce schválena většinou vyžadovanou pro změnu společenské smlouvy, použijí se ujednání ve smlouvě o výkonu funkce. Tím připravovaná novela odstraňuje další aplikační problémy týkající se smluv o výkonu funkce.

Veškeré popsané navrhované změny nepochybně přispívají k větší přehlednosti a aplikační jednoduchosti zákona o obchodních korporacích, a to zejména s ohledem na jeho větší transparentnost a srozumitelnost. Je však samozřejmě otázkou, v jakém konečném znění bude přijata.

.....
Autor je advokátním koncipientem v advokátní kanceláři bpv Braun Partners